

دبھلول نصیحتونہ

چی پہ ماشومتوب کی پی لہ کتاب او قلم سرہ اشنا کرم.

س.ا. ہاشمی

دخلیفہ بخشش

دوخت خلیفہ ہارون الرشید یو اندازہ پیسی پی بھول تہ ورکری، چی دبغداد
دبنار پہ غریبو او مستحقو خلکو باندی پی تقسیم کری.
بھول پیسی واخیستی اودفکرکولو وروستہ پی بیرتہ خلیفہ تہ ورکری.
ہارون الرشید ددی عمل دعلت پوہنتنہ وکرہ؟
بھول پہ حواب کی ورتہ وویل: ہرخومرہ فکرچی می وکر، لہ تا خخہ می

بل څوک محتاجه او فقیر پیدانکړ، هماغه وو چی پیسی می بیرته تاته درکړی ،
ځکه زه هره ورځ ستا مامورین او گرځیدونکی په دوکانونو کی گورم ،
لرگی او قمچینی په لاس ددوکاندارانو نه باج اخلی او دغه پیسی ستا خزانی ته
راځی .

خلیفه ته د بهلول نصیحت

بهلول دخلافت دربار ته لار اودهارون الرشید خوا کی کیناست .
هارون غوښتنه وکړه او ویی ویل: بهلوله نصیحت راته وکړه؟
بهلول: ای هارونه که په یو بیابان کی اوبه نه وی او په تا باندی تنده غلبه وکړی
او مرگ حال شي، ته به څه کوی ، چی تنده دی ماته او له مرگه بچ شی ؟
هارون: دطلا سل دیناره ورکووم .
بهلول: که چیری داوبو خاوند دینار وانه خلی ، بیا څه کوی؟
هارون: نیمه بادشاهی ورکووم؟
بهلول: کله چی اوبه وڅښی او خالی ادرار دی بند شي بیا څه کوی؟
هارون: نیمه نوره بادشاهی ورکووم؟
بهلول په ځواب کی وویل: نوبیا ولی ته په خپله بادشاهی دومره مغروره یی
چی دهغه بادشاهی قیمت یو خپته اوبه او یو وار ادرار کول دی .
زه ستا نه پوښتنه کووم! ایا الله تعالی به تانه دخپلو نعمتونو پوښتنه ونه کړی ، چی
ته یی شکر نه وباسی؟

دهارون الرشید قیمت

هارون او بهلول حمام ته لارل ، خلیفه په توکو کی بهلول ته وویل: که
که چیری زه ستا غلام وای، نو څومره قیمت به می درلود؟
بهلول: پنځوس دیناره .

خليفة په قهر شو، ویی ویل: ای لیونیه! کوم لنگ چی ما خان پوری تری دی، ددی قیمت پنخوس دیناره دی، زما قیمت خو کیری؟
بھلول: مایوازی د لنگ قیمت درته ویلی، شخصاً ته هیخ قیمت نلری.

دبھلول پور اخیستل

دبھلول سل دینارو ته ضرورت و، تصمیم یی و نیوچی خپل بدای ملگری نه پور واخلی .

دخپل ملگری کور ته لار او ویی ویل: غوارم سل دیناره پور راکری.
ملگری یی وویل: زه دپنخوسو دینارو نه زیاتی پیسی نلرم.
بھلول وویل: زه پدی کی خه نه وایم، زه پوهیرم چی تاسو بدای هستی،
فعلاً پنخوس دیناره راکره، نوری پنخوس دیناره به وروسته راکری .

دبھلول پیاده گرخیدل

ورخو کی یوه ورخ بھلول پیاده دسرک نه تیریده، دبغداد دبنار قاضي هغه ولید، پوښتنه یی تری وکړه: بھلوله خر دی مردار شوی، چی یوازی او پیاده گرخی؟

بھلول وویل: زما خر مرداریدل اړین ندی، زه امیدوار یم چی ته ژوندی اوسیری، ستا یوتار وپیښته زما دخره پشان دسلو خرو سره برابره ده.

خوک ناپوه دی؟

عباسي خليفة هارون الرشيد په یو مجلس کی دملک لور رتبه کسانو سره ناست وو، غوښتل یی چی بھلول مسخره کړي.

بھلول نه یی پوښتنه وکړه: ایا دخان نه به دی ناپوه انسان په دنیا کی لیدلی وی؟

بھلول فوراً په خواب کی وویل: نه، اشاره یی وکړه هارون الرشيد ته او ویی ویل:

دا اول ځل دی چی د خپل ځان نه ناپوه وینم او هغه هم ته یی.

اقرار

یو کس قاضی ته لار او دبھلول نه یی شکایت وکړ او ویی ویل: دبھلول زما کمیس غلا کړی .

قاضی دبھلول راغوبست او پوښتنه یی تری وکړه: تا دغه کس کله لیدلی دی؟
بھلول وویل: نه!

قاضی په قهر شو، بیا یی وویل: سبا پوری وخت لری، رینتیا به وایی. سبا ته دواړه محکمې ته ولاړل ، قاضی بیا پوښتنه وکړه: دبھلوله دغه کس دی کله لیدلی دی؟

بھلول فوراً ځواب ورکړ: هو

قاضی ډیر خوشحاله شو ، چی دبھلول نه یی اقرار واخیست ، بیا یی وویل:
کله او چرته دی دغه کس لیدلی و؟

بھلول وویل: پرون می دلته ستا پر وړاندی لیدلی وو.

ناپوه حاکم او بھلول

خلیفه هارون الرشید یو لوړ پوری استازی یو ولایت ته ولیره، دخلکو ستونزی معلومی او حل کړی .

حاکم وویل: ای خلکو! شکر گذاري وکړی، چی هارون په شان عادل

خلیفه لری او عدالت ساری یی نه لیدل کیری اوستاسو په خدمت کی

دی ، داسی ډیری مدحیه خبری یی دخلیفه پشان کی وکړی او خپل صفت یی هم وکړ.

کله چی د ممبر نه ښکته شو، ناگهانه بھلول په ممبر باندی ودرید او خلکو ته یی

خبری شروع کړی: ای خلکو! هغه څه چی حاکم صیب وویل ، ټول صحیح

او رینتیا وی ، ځکه چی زه دغه حاکم ډیر ښه او په پوره معنا پیژنم ، ددی

حاکم ډیر قدر او عزت وکړی او هر څه چی وایی ریشتیا وایی.

دبھلول خبری چی خلاصی شوی ، دممبر نه کوز شو او خپل کار پسی
روان شو.

په دغه وخت کی حاکم د بھلول پسی روان شو او دهغه نه یی وپوښتل:
ای غریب سړیه!ته څوک یی چی ماسره دی دومره همدردی وکړه او زما
صفت دی وکړ؟

بھلول وویل:راز به زما او ستا تر منځ وي او چاته به یی نه وي،تا د خلکو
په سترگو کی خاوری واچولی او هغوی نه دی خره جوړ کړه او ما ستا په
سترگو کی خاوری واچولی او ماتانه خر جوړ کړ.

دهارون الرشید عدالت

یوه ورځ بھلول په جگ اواز چغی وهلی او ویلی یی : هارون الرشید
با انصافه او عادل خلیفه ده،تول خلک دبھلول دی خبرو ته په تعجب کی
شول.

خلکو پوښتنه وکړه : په کوم دلیل ته وایی ، چی خلیفه عادل او با انصافه
دی.

بھلول په ځواب کی وویل :پرون شپه دهارون الرشید سره یوځای وم.
خپله یی راته وویل ،چی زه عادل او باانصافه یم، داد هغه خبری دی، نه
زما.

دبھلول له نظره دار المجانین

دهارون الرشید د درباردخاصو کسانو نه یو کس په کوسه کی تیریده او
، ناڅاپه دبھلول سره اوږه په اوږه ولگیده. هغه کس ددیر شدت نه په ځمکه
ولویداو په دیری غوسی او قهر سره یی بھلول ته وویل:ای احمقه!ایا
پوهیری چی زه څوک یم؟

بھلول پہ خواب کی وویل: هو! پوھیرم چی ڄوڪ پی؟ ڄو ڄو ڄله می
لیدلی پی.

هغه کس وویل چیرته دی لیدلی یم.

بھلول وویل: دارالمجانین (دلیونیانو روغتون) کی می لیدلی پی.

کس چغه کره: ڄکه می وویل، چی په دارالمجانین کی می لیدلی پی، د

هارون الرشید دربار د دارالمجانین سره یو شان دی.

زره بنڄه او ڄوانه بنڄه

بھلول نه ڄا پوښتنه وکره، ولی بنڄه نکوی؟

بھلول وویل: زره بنڄه می نه خوبئیری.

بھلول ته پی ویل: ڄوانه بنڄه وکره؟

بھلول وویل: دڄوانی بنڄی زه نه خوبئیرم.

بھلول او کالی پی

بھلول ته ڄا وویل: کالی دی ڄتل شوی، ولی پی نه وینڄی؟

بھلول وویل: بیا ڄتلیری .

بیا پی ورته وویل: دویم ڄل پی وویڄه؟

بھلول وویل: ڄه فکر کوی، زه دی دنیا ته یوازی دکالو وینڄلو لپاره

راغلی یم، نور به ڄه نه کووم.

دشیطان لیدل

یو بد اخلاقه انسان، دبھلول نه پوښتنه وکره: دیره هیله لرم، چی شیطان

وینم؟

بھلول په خواب کی وویل: که اینه په کور کی نلری. په اوبو کی دی

قواره وگوره، شیطان درته بنکاری.

د خلیفه غذا

یوه ورځ هارون الرشید د بهلول نه یوه پوښتنه کړه: څه موده کیري چي هره غذا خورم خو نه هضمیري، بهلوله څه وکړم؟
بهلول وویل: ددی مریضی هیڅ چاره نشته ، غیرله دی نه چی نور هضم شوی ډودی و خوری.

ناپوه وزیر او بهلول

یوه ورځ د هارون الرشیددربار یو وزیر بهلول ته وویل: خبر یی چی هارون ته دسپیانواوخورانو مشر مقرر کړی یی؟ایا دادنده دی خوښه ده؟
بهلول په ځواب کی وویل:پس ددی خبردار چی یو قدم زما بی اجازی بیرون کینږدی، ځکه چی ستاسو مشري نوره زما په غاړه ده.
دوزیر ټولو ملگرو وخنډل او وزیرهم دخپلی خبری په کولو پښیمانه شو اونور یی هیڅ ونه ویل.

دبوتانو سره لمونځ

یوه ورځ بهلول نوی بوتان اخیستی وو، جومات ته لاړ چی لمونځ وکړي، په جومات کی یو کس دده بوتانو ته ډیر، زیر زیر کتل.
بهلول فوراً پوه شو ، چی سړی غواړی دده بوتان غلا کړی، هماغه و، چی دبوتانو سره یی لمونځ وکړ، چی لمونځ یی خلاص شو، هغه کس یی خواته راغی او ویی ویل:دبوتانو سره لمونځ نه کیري.
که لمونځ ونشو بوتان خو می شته.

دبھلول ژړا

یوه ورځ بهلول دهارون الرشیددربار ته ولاړ او دخلافت پر څوکی کیناست . ددربار ساتونکو چی بهلول ولید ، دلرگی په وهلو یی دتخت نه لاندی وغورځاوه . په دغه وخت کی بهلول ژاړي ، هارون الرشید

راورسید او پوښتنه یی وکړه: څه خبره ده؟
ددربار ساتونکو ټوله کیسه هارون ته وکړه، هارون درباریان ملامته کړه
او دبھلول نه یی بښنه وغوښته.

بھلول وویل: زه ستا په حال ژاړم، ځکه چی زه څو دقیقې ستا پر ځای
ناست وم، دا حال می ولید، افسوس ستا پر حال چی ټول عمر پر دی
څوکی ناست یی او عاقبت فکر نه کوی، زه حیران یم چی په تا به څه
حال راځي.

دبھلول له خپل ملگری سره خبری

یو کس ډیره پخوانی ملگری د بھلول سره درلوده، په ورځو کی یوه ورځ
غنم چی یی ژرندي ته یورل، چی وړه وکړي.
کله چی یی وړه وکړه، په خپل خره سپور شو او دبھلول کور ته ورسید.
تصادفا پدی وخت کی یی خر په ځمکه ولوید او گوډ شو.
هغه کس چی ډیره پخوانی ملگری یی له بھلول سره درلوده، دبھلول ته
یی په جگ اواز غږ کړ او ورنه یی غوښتنه وکړه، خر دی دامنانت په ډول
راکړه، چی خپل بار کور ته ورسوم.
بھلول قسم کړی وو، چی خپل خر به هیچاته هم نه ورکوي، خپل ملگری ته
یی وویل: زما خر کور کی نشته.

په دغه وخت کی دبھلول خر په چغو شروع وکړه او هیڅ نه غلی کیده.
ملگری یی بھلول ته وویل: ولی درواغ وواپی، خر خو دی په کور کی دی
بھلول فوراً ځواب ورکړ: ته خو ډیر ناپوهه یی! پنځوس کاله کیږي، ته زما
زما پر خبره باور نکوي اړ دخره په غږ باور کوي.

دچرگی هگی

نیمه شپه شوه دبھلول گاوندی دروازه ووهله او دچرگانو هگی یی پور

غوبنتی .

بھلول کور ته لار او خو هگی یی خپل گاونډي ته ورکړی .
گاونډي یی وویل: بھلوله! ما غوبنتل چی داسی هگی راکړی، چی
چرگانو دورخی اچولی وي .
بھلول په خواب کی وویل : زمور چرگان تولی هگی دورخی اچوي اود
شپی لخوا خوب کوي .

فقیرانو ته دبھلول لارښوونه

یو فقیر بھلول ته وویل : دپیسو نه علاوه په دنیا کی هیخ کار نه کیري .
بھلول په خواب کی وویل: ډیر داسی کارونه شته ، چی بغیر دپیسو نه ،
کیري ،

فقیر وویل : مثلا کوم کارونه؟

بھلول وویل: پور کول ، خورل او ویده کیدل .

بھلول شعار ورکاوه

ورخو کی یوه ورخ بھلول په بنار کی ودرید، په جگ اواز یی چگی
وهلی او خلک ورته راتول شول .

ای خلکو! لیونی بھلول غواړي چی نن تاسو ته یوه مهمه خبره وکړي، زما
خبری ته غور ونیسی . ډیر خلک له بھلول نه راتول شول او چوپ شول ،
چی بھلول به څه وایی؟

بھلول وویل: تاسو ټولو نه یوه پښتنه کووم ، خواب به یی راکوی، ولی د یو
لیونی په اواز او غږ ټول راتول شوی، سره ددی که چیری په زرهاوو پوهان
تاسو سره خبری وکړي، غور ورته نه نیسی او متفرق کیري .

بھلول د خوب تعبیر کوي

یو کس بھلول ته لار او ویی ویل: دشپی له خوا خوب وینم ، سهار می

هیروي.

بھلول دخوب لیدونکي نه پوښتنه وکړه: سترگی خو به دی ضعیفه نه وي؟
هغه کس وویل: هو ضعیفه دي.

بھلول وویل: وروسته له دی چی ویده کیدی، عینکی په سترگو
کوه، چی د شپې خوب ووینی او سهار دی هیر نشي.

دناروغ پوښتنه

یوه ورځ بھلول د ناروغ پوښتنی ته لار، کله چی یی ناروغ ولید، فوراً یی
وویل: مورده شوی حاضر کړی چی ناروغ وویځي.
د ناروغ پوښتنه کونکیو له بھلول څخه پوښتنه وکړه: ناروغ خو تر اوسه
پوری ژوندی دی.

بھلول په ځواب کی وویل: چی مرده شوی راځي او خپل کار شروع
کوي، دابه مړ شي.

دبھلول خبری خپلی لور سره

یوه ورځ بھلول او وره لور یی په کوڅه کی روان وو، چی ناڅاپه یی یوه
جنازه ولیده، چی دقبرستان په طرف روانه وه.

دبھلول وری لور تر اوسه داسی صحنه نه وه لیدلی، د بھلول نه یی
وپوښتل: پلار جانه! دا څوک دی او چیرته یی وړي؟

بھلول دخپلی لور په ځواب کی وویل: دا کس مړشوی دی او داسی
ځای ته یی وړي، چی هلته فرش، چراغ، ډوډی او اوبه نشته.
لور یی وویل: پلار جانه! حتماً یی زموږ کور ته وړي.

دختکی کرل

یوه ورځ بھلول د خلیفه خواته لار او په خلیفه یی رشخند وهلو او یی
ویل: زه ولي یم؟

خليفة په خواب کی وویل: وليان خو معجزی لري.

بھلول وویل: هو! زه هم معجزه لرم.

خليفة وویل: دخټکي تخم واخله او زما مخکی یی وکره او باید دستي

شین شي او خټکي ورکړي، خو هغه خټکي دواړه وخورو.

بھلول وویل: بساغلی خليفة! څلور ورځی وخت راکړه.

خليفة وویل: هيڅ وخت نه درکووم.

بھلول وویل: ای بی انصافه! کله چی خټکی وکرلی شي، الله جل جلاله

مکمل څلور میاشتی وروسته هغه پخوي او زه چی دهغه بنده یم، ماته څلور

ورځي وخت نه راکوی.

لمونځ دی ووايه

يو مجلس کی ډير ادیبان راټول شوي وو، بھلول هم هلته موجود وو.

د ټول مجلس گډون کوونکو شاعر ته وویل: چی خپل نوی او تازه شعر

واوروي.

د ډير تاکيد نه وروسته، شاعر وویل: نه پوهیږم چی کوم شعر تاسو ته

ووايم.

بھلول فوراً وویل: وروره لمونځ دی ووايه چی دهر څه نه بهتره دی او

ثواب پری حاصلیری.

وزیر یی پخپل گار وگوماره

بھلول په کوڅه کی تیریده، ډير خلک په کوڅه کی ولاړ وو.

يو خر دکوڅی په منځ کی ولاړ وو لاره یی بنده کړی وه. په دغه وخت

کی بھلول د وخت وزیر ولید، چی دخلکو په منځ کی ولاړ دی، نږدی شو

او غور کی یی ورته وویل: وزیر صیب ته کولای شي چی لاره خلاصه کړی

وزیر وویل: څنگه کولای شم چی لاره خلاصه کړم.

بھلول په خواب کی وویل : ته لار شه او خر ته ووايه چی په ځمکه ویده شي اويا ورته ووايه ، چی ستا ځای ته لار شي او ته ددی پر ځای ودریره لاره لاره به خلاصه شي.

بھلول او دپیغمبری دعوه کوونکی

یوه ورځ بھلول دهارون الرشید سره په مجلس کی موجود وو، یو کس یی راوړه چی دپیغمبری دعوه یی کوله ، خلیفه ورنه پوښتنه وکړه: دپیغمبری معجزه لری.

وی ویل : هو!

یو شمیر نوکران او کارکوونکي چی ډیر ښکلي ځوانان وو، دمجلس د خدمت لپاره ولاړ وو، هغه ته یی اشاره وکړه او ویی ویل : که چیری ریښتیا وایی، دغه ښکلي ځوانان چی ږیره نلري ، ږیره ورته پیدا کړه دپیغمبری دعوه کوونکي وویل : حیف دی چی د دوی پر مخ ږیره پیدا کړم ، که چیری غواړی همدا اوس هغه څوک چی ږیره لري، بی ږیری کولای شم.

دبھلول ناروغتیا

یوه ورځ بھلول ډاکتر ته لار ، ویی ویل: څه وخت کیږی چی ناروغي راته پیدا شوی ده او هر شی راته چپه معلومیږي. ډاکتر د فکر کولو وروسته پوښتنه وکړه: امکان لري چی نور وضاحت راکړی او ما پوه کړی ؟ بھلول:مثلاً اور یخ احساسوم ، شپه راته ورځ ښکاري او ته چی ډاکتر یی راته جلاد او ادم کش خکاري.

سپک عقل او دروند خوب

یو کس د بھلول نه پوښتنه وکړه: ولی دځینو خلکو خوبونه درانده وي؟

بھلول وویل: ځکه چی دهغوی عقل سپک وي.

ناروغ ته دعا

دبھلول یو بدای ملگری ناروغ وو او مرگ حال ته رسیدلی وو، چغی یی وهلی.

بھلول ورته حاضر شو، ناروغ داسی وویل: بھلوله! نه پوهیرم چی شپه به څنگه سبا شي؟

بھلول وویل: ډاډه اوسه، چی تر سبا پوری نه پاتی کیږی.

لوی محبت

دیو کلیوال خر مر شوی و، کلیوال او زامن یی ډیر خپه او یو کونج کی غلي ناست و.

خلکو بھلول ته وویل او غوښتنه یی تری وکړه چی کلیوال او زامنو ته یی وواپی چی نور غم ونکړي.

بھلول دکلیوال خواته لار او ویی ویل: گرانه! ته دی سلامت او روغ اوسیري، ته دیو خر پر ځای ډیر زامن لري. چی هر یو یی په سلو خرو ارزي، بی ځایه فکر او غم مکوه، له خدای پاک نه وغواړه چی وروسته خیر پینس کړي.

بھلول خپل خر خرڅوي

بھلول خپل خر د خرڅون لپاره دمال منډی ته بوتته، چی خپل خر خرڅ کړي. یو اخیستونکی راغی او دبھلول نه یی د بیی پوښتنه وکړه. بھلول وویل: دخره بیه سل دیناره ده.

اخیستونکی له فکر کولو وروسته وویل: زه دغه خر په پنځوسو دینارو

اخلم.

بھلول په ځواب کی وویل: نو زه بیا نیم خر نور په چا خرص کړم؟

ارزانه بیه

بھلول یو کس د میلستیا لپاره خپل کور ته دعوت کړ، ډوډی تیاره

شوه او دستر خوان اوار شو، چی د ماښام ډوډی وخورې.

د ډوډی دخورلو په جریان کی دبھلول ځوی میخ او سټک واخیست او

په دیوال کی یی میخ په زوره زوره ټک واهه.

د میلمه اعصاب خراب شو او ویی ویل: گرانه بھلوله! دغه کار ښه کار نه

دی.

بھلول وویل: میخونه مو په لیلام کی اخیستی دي، په پیره ارزانه بیه، نو

ځکه یی په دیوال کی ټک وھی.

بھانه

دبھلول ملگری اسپ دامنانت په ډول وغوښت.

بھلول ورته وویل: زما اسپ تور رنگ لري.

ملگری یی وویل: داسپ دسورلی لپاره تور او سپین رنگ کوم توپیر نه

کوي.

بھلول وویل: زه نه غواړم چی اس درکړم، نو دا ښه بھانه

دبھلول غوسه ناکه ښځه

بھلول څو ښځی درلودی، چی یوه یی پیره بد اخلاقه وه، دغه ښځه یی

دسفر په نیت له کوره تللی وه، بھلول ډیر خوشحاله و چی ښځه یی په کور

کی نشته.

یوه ورځ بھلول خپل کور ته لاړ، چا بھلول ته خبر راوړ چی ښځه دی

کور ته راغله.

بھلول دډیری غوسی نه وویل : کاشکی چی کور ورباندی وغورخیری دا به ډیره خه وي.

دبھلول حاضر خوابي

یوه ورځ بھلول دھارون الرشید دربار ته لار او دخلیفه تر څنگ کیناست.

ھارون دبھلول ددی کار نه خپه شو او وغوښتل یی چی هڅه دخلکو په مخ کی سپک کړي.

ھارون سوال وکړ : ای بھلوله! حاضر یی چی زما سوال ته خواب راکړی او که نه؟

بھلول که چیری دشرط په ډول وي حاضر یم.

ھارون: که چیری زما دسوال خواب دی راکړ، سل زره دیناره زر درکوم او که چیری خواب دی رانکړ، نو امر کوم چی ستا ږیره او بریت کل کړي او په خره دی سپور کړي، بیا دی د بغداد په ښار کی وگرځوي. دا شرط منی؟!

بھلول: ستا دسوال خواب زه ویلای شم، خو زه یو شرط لرم، هغه دا چی ته امر وکړه، مچانو ته چی نور می په تکلیف نه کړي. ھارون داکار امکان نلري او زما په طاقت کی نده، ځکه چی مچان زما د امر تابع نه دي.

بھلول: هغه څوک چی دمچانو پر وړاندی ضعیف او ناتوانه وي، دهغه نه به څه توقع وکړو.

د مجلس حاضرین دبھلول عقل ته حیران پاتی شو، ھارون هم دبھلول خواب ته پاتی راغی او میدان یی پرینود، بھلول پوه شو چی ھارون الرشید

په مجلس کی کم راغی او خپه شو.

دهغه دخوشحالی لپاره بی هارون ته وویل: اوس حاضر یم، چی له

شرطه پرته ستا د پوتبنتنی حواب درکړم.

هارون وویل: هغه کومه ونه ده، چی یو کال عمر لري، دولس بښابڼونه

لري، هر بښاخ یی دیرش پانی لري، یو مخ رڼا او بل مخ یی

تیاره وي؟

بھلول وویل: دغه ونه په حقیقت کی، کال، میاشتی، ورځ او شپه ده.

هارون وویل: ډیر بڼه! او ټولو حاضرینو هم په بھلول افرین ووايه.

د بھلول نصیحت هارون ته

هارون الرشید په لاره تیریده، گوري چی بھلول په لرگي سپور دی او له

ماشومانو سره لوبی کوی.

هارون بھلول ته اواز وکړ، بھلول مخکی لاره او ویی ویل: څه غواړی؟

هارون وویل: زه غواړم چی ماته نصیحت وکړی؟

بھلول: تیرو خلفاؤ قصرونه او کورونه او کورونه درلودل،

او اوس تورو خاورو کی پراته دی، هغوی په دنیا کی عیش او عشرت

کاوه او اوس په خاورو کی پراته دي او د خپلو تیرو اعمالو پر کولو افسوس

کوي، مور به هم ددوی په شان یوه ورځ په خاورو کی پراته یو او افسوس

به کوو.

هارون د بھلول له خبرو نه ډیر متأثره شو او د بھلول نه یی پوښتنه وکړه

څه وکړم، چی الله تعالی رانه راضي شي؟

بھلول: داسی عمل وکړه چی الله تعالی درنه راضي شي؟

ہارون: ڄڻ عمل وکرم ، ڇي الله تعالى رانه راضي شي؟
بھول: عدل او انصاف دي دنده وگرځوه ، ڄڻ ڇي د ځان لپاره
خوبنوي، نورو ته يي هم خوبنوه، دغريبانو فرياد اوره او په عدل او انصاف
رفتار کوه.

ہارون: اي بھوله! د نصيحت نه دي مننه، غواړم ڇي ستا پور ورکړم.
بھول: نه غواړم ڇي زما د نصيحت په بدله کي زما قرضونه ورکړي. غواړم
ڇي دخلکو خدمت وکړي او ڄڻ امکانات ڇي درسره موجود دي دخلکو
حاجتونه پري پوره کړه، پر ما خپل منت مه باروه.

ہارون: نور ڄڻ غواړي راته ووايه!
بھول: زه غواړم ڇي زما پر نصيحتونو عمل وکړي، ولي افسوس ڇي
مقام، جاه او جلال ستا زړه کلک کړي او نه شي کولاي ڇي زما په
نصيحتونو عمل وکړي.

دهارون الرشيد پوښتنه

ہارون الرشيد دعباسيانو يو مقتدر خليفه و، ورځو کي يوه ورځ ډير
خوشحاله ددجلي سيند پر غاړه د خپلو ملگرو سره ناست و، ڇي بھول
راغي.

ہارون په خدا کي وويل: پخیر راغلي او نن يوه پوښتنه درنه
کووم، که ځواب دي راکړو، زردينار سره زر درکووم او که ځواب دي رانه
کړ، امر کووم ڇي ددجلي په سيند کي دي واچوي.
بھول وويل: بساغلي هارونه زه زرو ته محتاج نه يم، خو که ستا سوال ته
مي ځواب ورکړ، نو خپل شرط لرم، هغه دا ڇي سل کسه زندانيان ملگري به

می له بند نه خلاصوی او که خُواب می ورنکړو، نو ما د د جلی په سیند کی واچوی ، چی غرق شم.

هارون الرشید دبھول شرط قبول کړ او داسی پوښتنه یی وکړه: که چیری پسه ، لیوه او یوه گیدی دبنو و لرو ، څنگه کولای شو چی دغه دری واړه یو یو دسیند یوی لوری نه بل لوری ته بوزو ، چی نه پسه واینه اوخوري او نه لیوه پسه وخوري.

بھول وویل: اول پسه د سیند غاری ته ورو ، بیا واینه ورو اود ځانه سره پسه بیرته راوړو، بیا لیوه د سیند غاری ته ورو او دریم ځل بیا پسه له ځانه سره ورو په دی ترتیب نه پسه واینه خوړلی او نه لیوه پسه. هارون وویل: ډیرینه، ډیر بڼه.

بھول دشرط مطابق دسلو کسانو نومونه ولیکل او دهارون الرشید ته یی ورکړل.دغه سل کسان دهارون الرشید سخت دښمنان وو او بھول غوښتل چی له بند نه خلاص شي.

هارون چی دغه سل کسان ولیدل ، خپلی ژبی نه تیر شو او نه یی غوښتل چی دغه سل کسان بند نه خلاص شي .

دبھول د ډیر تاکید او ډیری غوښتنی نه وروسته هارون حاضر شو، چی دسلو پر ځای یوازی لس کسه له هغوی ازاد کړي.

گټور تجارت

یوه ورځ دبغدند د خار تجار بھول ولید اوپوښتنه یی تری وکړه:

گرانه بھوله! څه شی واخلم چی ډیره گټه پکی وکړم؟

بھول :اوسپنه او پنبه واخله.

تجار اوسپنه او پنبه واخیسته او دخو ورخو وروسته یی ډیره گټه لاسه راوړه.

تجار دویم ځل بیا راغی او بهلول ته یی وویل: لیونیه! څه شی واخلم چی ډیره گټه پکی وکړم؟
بهلول: پیاز او هندوانی.

تجار پیاز او هنوانی واخیستی او دخو ورخو وروسته یی ټولی هندوانی او پیاز گنده شو، تجار مجبور شو او ټول مال یی په سیند کی واچاوه، ډیر تاوان ورته ورسیده.

تجار فوراً بهلول ته ولاړ او ویی ویل: بهلوله! څه ډول مشوره دی راکړی وه؟

بهلول وویل: اول ځل دی د هوبنیارانو په ډول راسره مشوره وکړه او ما هم عاقلانه مشوره درکړه. دویم ځل دی ماته دلیونی خطاب وکړ ما هم د لیونیانو په ډول مشوره درکړه.

بهلول او دفتی عالم

یو مشهور عالم بغداد ته راغی، هارون عالم یی خپل دربار ته دعوت کړ. هارون الرشید د عالم ډیر قدر او عزت وکړ، په عین وخت کی بهلول دربار ته راغی، هارون د کیناستو امر وکړ، هارون چی دبھلول لباس ولید هارون ته یی وویل: ستا دمینی او محبت نه باید نور خلیفه گان پند واخلي، ته د غریبو او مسکینانو سره ډیره مینه کوی او ورته وخت ورکوی، چی تا ووینی .

بهلول پوه شو د عالم قصد زه یم، نو ویی ویل: په خپل ناقص علم

دومره مه غره کیره او زما ظاهر مه گوره، زه حاضر چی دعلم په هره
ساحه کی له تاسره مباحثه وکرم او خلیفه ته ثابت کرم، چی ته په هیخ نه
پوهیزی.

عالم وویل: اوریدلی می دی ته لیونی یی ، زما له لیونو سره هیخ کار
نشته.

بھلول وویل: زه پخپل لیونتوب اقرار کووم، ولی ته پخپلی نادانی اقرار
نکوی.

هارون وویل: نوری خبری مکوه.

خو بھلول چوپ نشو او هارون ته یی وویل: دا بی علمه عالم پخپل
علم مغروره دی، زه غواړم له ده سره مباحثه وکرم.

هارون علم ته وویل: کولای شی د بھلول پوښتنه وکړی؟

عالم وویل: زما یو شرط دی هغه دا چی زه یوه پوښتنه د بھلول نه کوم،
که خواب یی راکړ ، نو زه ورته زر دیناره ورکووم او که خواب یی رانه کړ ،
نو دا به راته زر دیناره راکوي.

بھلول وویل: زه زر دیناره نه لرم، که ماشرط وگټه زر دیناره اخلم او

په فقیرانو یی تقسیموم او که خواب می ورنکړ ، زه ستا په خدمت کی یم

چی په هر قیمت می خرڅوی، یا تر اخره یا تر اخره عمره درسره کار کووم.

عالم قبول کړه او داسی پوښتنه یی د بھلول نه وکړه : په کور کی ښځه

اومیره ناست وو، همدی کور کی یو کس لمونځ کوي او بل روژه دار

دی ، په عین وخت کی بل کس همدی کور ته داخلیری او ددغه شخص په

داخلیدو هغه میره او ښځه چی په کور کی وو، یو بل ته حرامیری او هغه

کس چی لمونځ کوی ، لمونځ یی باطلیری. کولای شی چی وواپی چی دا کس،
څوک دی؟

بھلول په خواب کی ورته وایی : هغه کس چی کور ته داخل شو، دنبخی

پخوانی میره و، په یو اوږد سفر تللی وو او داسی احوال یی راغلی و،

چی سړی مړ شوی دی.

دغی دنبخی دحاکم په اجازه په شرعی نکاح نکاح سره دهغه کس سره چی کور

کی و، نکاح کړی وه.

او دوو کسانو ته یی پیسی ورکړی وی ، چی یو لمونځ وکړی او بل روژه

ونیسی، دخپل میره دمرگ په خاطر ، دنبخی لومړنی میره یی په سفر تللی

و ، دسفر نه بیرته راځی ، هغه دویم میره ، پر دنبخی حرامیری او هغه کس

چی دنبخی دورک شوی میره لپاره لمونځ کوی هغه هم باطلیری او هغه بل

چی روژه نیسی هغه هم باطلیری.

هارون او د هغه ملگری خوشحالیری او په بھلول افرین وایی.

بھلول د عالم نه پوښتنه کوی: که چیری په یو دیگ کی شیره وی او بل

دیگ کی سرکه وی او وغواړو چی دواړه سره یو ځای کړو، یو اندازه شیره د

یو اندازه سرکی سره په بل دیگ کی واچوو، دیو ځای کولو وروسته چی

متوجه شو په دیگ کی مورک وی، ایا ویلای شی چی دغه مورک په شیره

کی وو که په سرکه کی و؟

عالم د ځواب ورکولو نه عاجز شو.

هارون دبھلول نه وغوښتل، چی دسوال ځواب وواپی.

بھلول وویل : که چیری دغه عالم خپله ناپوهی قبوله کړی، زه دسوال

خواب وایم.

عالم پخپلہ ناپوھی اعتراف وکر .

بھول وویل: اول باید مورک جک کرو او وبو کی پی ووینخو ، کله چی دمورک
پہ گیدہ کی شیرہ وی، نو دشیری له دیگہ دا مورک لویدلی دی او کہ سرکہ پی
پی پہ گیدہ کی وی، نو دسرکی له دیگہ لویدلی دی. عالم سرتیت وچوہ او زر
دینارہ سرہ زر پی بھول تہ ورکرل او دبغداد دبنار پہ غریبو خلکو پی تقسیم
کرل.

سید ادیس عادل

دویمی برخی لپارہ پہ کتابونہ او نالونہ گروپ کی غوبنتنہ وکری

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**